

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* กระทรวงศึกษาธิการ *

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๓๓ - ๓๕

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

ISBN 978-616-461-491-8

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ.ศ. ๒๕๖๗

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย องค์การค้าของ สกสค.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ ต่อ ๒๗๖, ๓๑๘

www.suksapan.or.th

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนและครูผู้สอน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยคณะผู้จัดทำซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา ด้านการจัดการศึกษาตลอดจนศิลปินที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานเพื่อการศึกษาค้นคว้า

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้การเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ การท่าทางประกอบเพลงอย่างง่าย ๆ การเรียนรู้การละเล่นพื้นบ้านของไทย และการเป็นผู้ชมที่ดีในการแสดงต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะด้านนาฏศิลป์ ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการและบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตามหากมีข้อเสนอแนะประการใด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำ ผู้มีส่วนร่วมและศิลปินที่นำเสนอผลงานเพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๑ บทบาทสมมุติ

การเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ

- ๑. การเลียนแบบธรรมชาติ
- ๒. การเลียนแบบมนุษย์
- ๓. การเลียนแบบสัตว์
- ๔. การเลียนแบบสิ่งของ

คำถามทบทวน

บทที่ ๒ ลีลาเต้นรำ

ภาษาท่า

การเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลง

- การเคลื่อนไหวประกอบเพลงรำไทย
- การเคลื่อนไหวประกอบเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์
- ท่าทางประกอบเพลงช้าง
- ท่าทางประกอบเพลงแมงมุม

คำถามทบทวน

บทที่ ๓ เด็กไทยชวนเล่น

การละเล่นพื้นบ้าน

- ๑. ภาคเหนือ : โพงพาง
- ๒. ภาคกลาง : มอญซ่อนผ้า
- ๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) : กระโดดเชือก
- ๔. ภาคใต้ : เป่ากบ

คำถามทบทวน

หน้า

๑

๓

๓

๖

๙

๑๔

๒๑

๒๒

๒๔

๓๐

๓๓

๔๐

๔๐

๔๓

๔๘

๔๙

๕๑

๕๒

๕๕

๕๗

๕๙

๖๓

บทที่ ๔ ผู้ชมที่ดี

นาฏศิลป์ไทย

การเป็นผู้ชมที่ดี

- ก่อนชมการแสดง
- ขณะชมการแสดง
- หลังชมการแสดง

คำถามทบทวน

บรรณานุกรม

คณะผู้จัดทำ

๖๔

๖๕

๗๒

๗๔

๗๖

๗๘

๘๐

๘๑

นำเข้าสู่บทเรียน

ภาพที่นักเรียนเห็น สามารถทำท่าทางเลียนแบบ
อย่างไรได้บ้าง

ที่มาของภาพ : นางสาวชนันท์ โคตะชัย

ที่มาของภาพ : นางสาวชนันท์ โคตะชัย

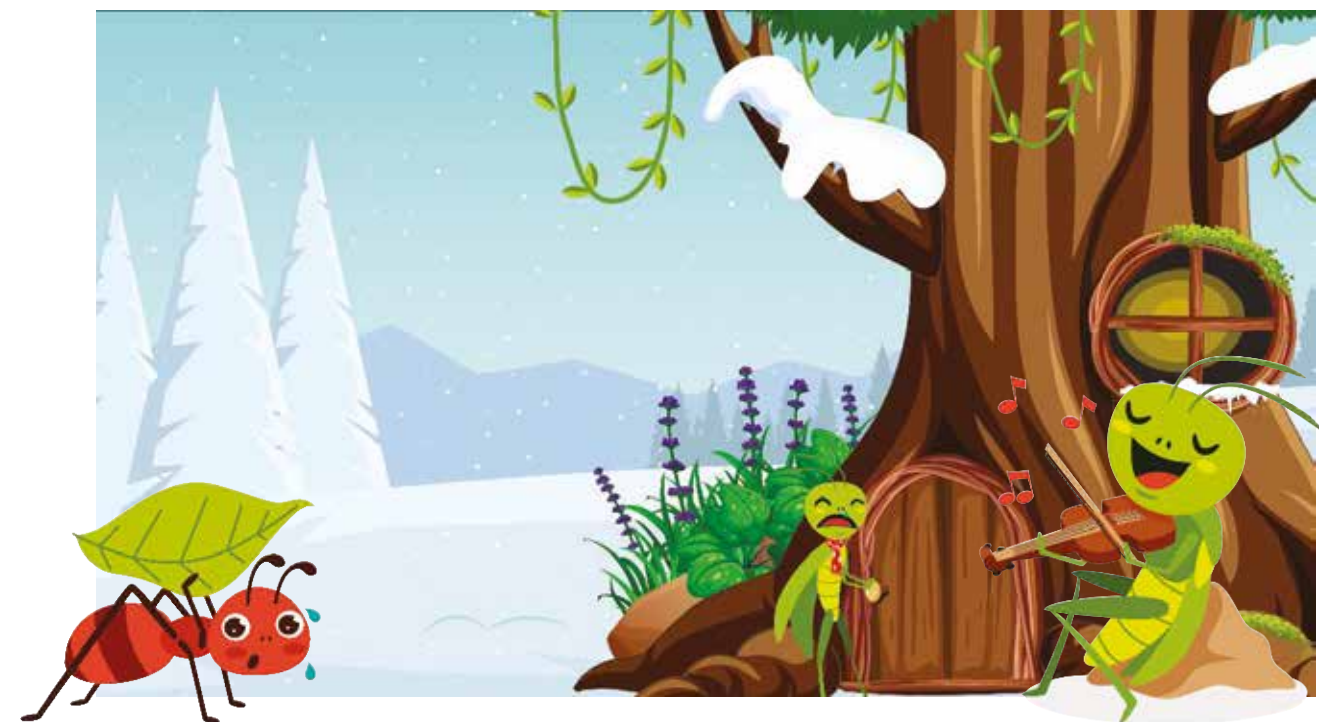

การเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ

การแสดงบทบาทสมมุติ คือ การเคลื่อนไหวร่างกาย
เลียนแบบตามสิ่งที่เราเห็น เช่น เลียนแบบธรรมชาติ
เลียนแบบพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นต้น

๑. การเลียนแบบธรรมชาติ

เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายเลียนแบบธรรมชาติ
ที่อยู่รอบ ๆ ตัวของนักเรียน โดยสมมุติว่าเราเป็นสิ่ง ๆ นั้น
แล้วทำท่าทางออกมาตามจินตนาการ เช่น ต้นไม้ ลมพัด
ฝนตก เป็นต้น สามารถใช้เสียงช่วยประกอบท่าทางได้

ต้นหญ้าที่ปลิวไปตามสายลม

ที่มาของภาพ : นางสาวชนานันท์ โคตะชัย

ฝนตก

ที่มาของภาพ : https://cms.kapook.com/uploads/tag/17/ID/_16289.5938bf0458c22.jpg

การทำท่าเลียนแบบการเคลื่อนไหวของ
ต้นหญ้าที่ปลิวไปตามสายลม

การทำท่าเลียนแบบฝนตก
โดยใช้นิ้วมือเลียนแบบเม็ดฝน

๒. การเลียนแบบมนุษย์

เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น เลียนแบบอาชีพ เลียนแบบกิริยาท่าทาง เลียนแบบพฤติกรรมในวัยต่าง ๆ

- เลียนแบบอาชีพต่าง ๆ เช่น หมอ ครู ทหาร นางแบบ นักร้อง ช่างถ่ายภาพ เป็นต้น

- เลียนแบบกิริยาท่าทางของมนุษย์ เช่น ล้างจาน ร้องเพลง ขับรถ ยกของหนัก เป็นต้น

- เลียนแบบพฤติกรรมของมนุษย์ในวัยต่าง ๆ
เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ วัยชรา เป็นต้น

๓. การเลียนแบบสัตว์

เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบท่าทางหรือพฤติกรรมของสัตว์ เช่น กระต่าย สิงโต แมว ลิง ม้า ปลา เป็นต้น สามารถใช้เสียงช่วยประกอบท่าทางได้

แมว

ที่มาของภาพ : Warren Photographic Image Library of Animals in Action

กระต่าย

ที่มาของภาพ : Warren Photographic Image Library of Animals in Action

เลียนแบบลักษณะท่าทางของแมว

เลียนแบบลักษณะท่าทางของกระต่าย

ม้า

ที่มาของภาพ : Facebook เพื่อนคนรักม้า

เลียนแบบลักษณะท่าทางของม้า

ปลา

ที่มาของภาพ : <https://www.wvo-advocaten.nl/nemo-sluit-een-fantastische-deal-drie-imacr-voor-maar-6-euro-of-toch-niet/>

เลียนแบบลักษณะท่าทางของปลา

๔. การเลียนแบบสิ่งของ

เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบสิ่งของต่าง ๆ แล้วเคลื่อนไหวออกมาเป็นท่าทางตามจินตนาการของนักเรียน เช่น แก้วอี้ รถไฟ บ้าน หุ่นยนต์ เครื่องบิน เป็นต้น

แก้วอี้

ที่มาของภาพ : Index Living Mall

เลียนแบบลักษณะของแก้วอี้

รถไฟ

ที่มาของภาพ : Wikimedia Commons>User: Supanut Arunoprayote

เลียนแบบลักษณะหัวรถจักรไอน้ำของรถไฟ

หุ่นยนต์ Nao (นาโอะ)

ที่มาของภาพ : <https://www.happyhomeclinic.com/alt10-robottherapy.htm>

เลียนแบบลักษณะการเคลื่อนไหวของหุ่นยนต์

เครื่องบิน

ที่มาของภาพ : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/322966>

เลียนแบบลักษณะตัวปีกของเครื่องบิน

ความรู้เพิ่มเติม

การเลียนแบบท่าทาง นักเรียนต้องสังเกตท่าทาง การเคลื่อนไหวของสิ่งนั้นให้ชัดเจน จะทำให้นักเรียน สามารถเลียนแบบออกมาได้เสมือนจริง

สรุป

การเคลื่อนไหวร่างกายเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการฝึกแสดงละครและนาฏศิลป์ การฝึกใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และยัง ช่วยพัฒนาการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทำให้เกิด ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ✓ การสื่อสาร
- ✓ การคิด
การแก้ปัญหา
- ✓ การใช้ทักษะชีวิต
การใช้เทคโนโลยี

นักเรียนฝึกการเคลื่อนไหวร่างกายเลียนแบบ
ลักษณะต่าง ๆ โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

- เลียนแบบธรรมชาติ
- เลียนแบบมนุษย์
- เลียนแบบสัตว์
- เลียนแบบสิ่งของ

แล้วแสดงให้เห็นเพื่อน ๆ ดูหน้าชั้นเรียน จากนั้นให้เพื่อน ๆ
ทายท่าทางที่นักเรียนแสดงว่ากำลังเลียนแบบอะไร จากนั้น
นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ร่วมกัน

คำถามทบทวน

๑. นักเรียนสนุกกับการเลียนแบบสิ่งต่าง ๆ หรือไม่
และคิดว่าการเลียนแบบมีประโยชน์อย่างไร

๒. นักเรียนฝึกเลียนแบบสัตว์ในภาพ แล้วให้
ผู้ปกครองทายและประเมินว่านักเรียนแสดงได้สมบทบาท
หรือไม่

เสือดาว, เสือด้า

ภาพ Arnuparp Yhamdee
ที่มาของภาพ : องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์

แพนด้า

ภาพ Arnuparp Yhamdee
ที่มาของภาพ : องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์

นกฮูก

ที่มาของภาพ : Warren Photographic Image Library
of Animals